

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

ז.

עין משפט נר מצוה

מב א ב ג ד מ"י פ"ד
 מ"גל שניט ה"ו ו
 סג ספ ט"שע ח"מ
 ס'מון קסד טפ"ג ז ועין
 זכ"ת:י
 מב ג ד מ"י פ"ד הלכה
 ט סג ספ ט"שע ח"מ
 ח"מ פ"י קג טפ"ג ז:
 מ"ד ז ט"שע ח"מ וס'מון
 קסד טפ"ג ז:
 מב ח ט מ"י פ"ד הל' י
 סג ספ ט"שע ח"מ
 ח"מ פ"י קג טפ"ג ז:
 מ"ד ז ט"שע ח"מ וס'מון
 קסד טפ"ג ז:
 מב ח ט מ"י פ"ד הל' י
 סג ספ ט"שע ח"מ
 ח"מ פ"י קג טפ"ג ז:
 מ"ד ז ט"שע ח"מ וס'מון
 קסד טפ"ג ז:
 מב ח ט מ"י פ"ד הל' י
 סג ספ ט"שע ח"מ
 ח"מ פ"י קג טפ"ג ז:
 מ"ד ז ט"שע ח"מ וס'מון
 קסד טפ"ג ז:

רבינו גרשום (המשך)

ק"ל מחז"ש: דינא אמר ליה.
 דלא מצו למיטרח לנפוט
 ביה: היינו הך. דקאמר
 רב חמא בחיני בי תרי
 וכו' והא תו למה לי: הא
 איצטרך ליתני. שאפי'
 אלו הלוונת שיש לו בהן
 חזוק: כי תבני וצ"ב.
 שאין צריך בהן לאורה כל
 כך אפי"ה לא מצו לכופו
 לנפוט: אספלידא. חדר
 שלועזין קמרא: תרביצא.
 ינה שטמון לה: אפומא
 אספלידא: לפני הפתח:
 אחד של שדה לבן. שדה
 צבואה: יש לו לבעל
 הכרם ד' אמות בשדה לבן.
 כמלא צמר בוק וכו' כדי
 לתרוש פניו העומקין על
 המיצר ששם הוא ג' עומדים
 גפנותיהם בחרישה: שעל
 מנת כן חלקן השדות.
 והכי נמי לא יבנה כותלו
 לאספלידא שלו כדי שלא
 לאפיל עליו: א"ל התם.
 משה: יש לו לבעל הכרם
 ד' אמות בשדה לבן משום
 דעלו להריו שמעלה זה
 שדה הכרם לבעל שדה
 בשדה לבן ויהו מחלק שדה
 כרם כדי שיהא לו ד' אמות
 אבל התם יבנה אספלידא
 לא מעלה ויהו בתרביצא
 ומשה: מצו למימר ליה
 ברדי קבניא: ואל יכי
 בשופטני עסקינן. דלא מעלו
 אהרדי כלומר וכי באנשים
 שותפים עסקין יבלא עליו
 קרקע נטל זה תרביצא
 תחת האספלידא והלא זה
 בניו וזה [אינו] בניו אלא
 בראי עלו אהרדי דמיים:
 כשורי והרדי. ולא עלו
 באוריא ולא נתן לו בקרקע
 ויהו ובידן קאמר ברדי
 קא בניצא: ולימא ליה.
 בעל האספלידא עדי אהרונא
 הויה לה אספלידא דהויא
 לה נהורא מעליא אבל
 השתא אי בנית אשיתא
 וקאמרת עליו לה ויהו לה
 אהרונא ויהו חזיקי טפי ובהא
 שותפים עסקין יבלא עליו
 אמר רב שימי בר אשי
 שמה בלבי פליג ליה.
 ההשתא נמי שם אספלידא
 קרי ליה אפי"ה דמאמלא:
 מי לא תניא כו'. אפי"ה
 שאין שותפים שות'
 כנגד שותפים ואחתי יצא
 נגב [ואילנות]: עדידא ביה
 כדרדו ביה אבהתי. כלומר
 להכי איכונא למיחב חלק
 אספלידא שאהי דר כשורי בה אבהתי ביה מאיר גדול:

שוף אכריסך. פ"ה שחה קומתך ולר"י נראה שוף לשון שפשוף שמתחזק בצדו: **בוקר סריקי.** אנשים רקים מתרגמינן גוברין סריקין (שופטים יח): **היינו הך.** וה"ל והא אשמעינן זבאי עובדא דחמא אעתיקא לא קאי דלא שמעינן מההיא ולעיל ולעיל איצטרך כדאמרינן וה"ל דלא מנו כשורי למטה מי וכו' דחמא וכולה עתיקא לא קאי ומשום הא לא הוה נריך לאתמי האי עובדא: **אספלידא.** פרש"י טרקלין יפה ובערוך פירש מערה כדמתרגס (תהלים ג) מפני שאלו צמנרה באספלידא ואור"י דאספלידא דהכא א"ל להיות מערה מדקאמר ונמי דעלו להרדי כשורי והרדי וצמנרה ליתא כשורי והרדי ועוד מדקאמר מעתיקא אספלידא והשתא א' אידרונא וצמנרה ליתא אורה כלל ומפרש ר"י דאספלידא דהכא הוה אכסדרה שיש בה אורה גדולה שפרויה צרות אחד כדאמרינן בלא יחפור (לשון דף קה). עולם דומה לאכסדרה וכו' וכן מוכח בקומקום רצה (מנחות דף לג) וס' ד"ה אספלידא דלאמרינן אפי"ה חזיקא להו לאספלידא דכי מר דאמרינן להו פלימי ולית להו מזוזה ופרקי מיתביי בית שער ואכסדרה ומרפסת חייבין צמזוזה: **א"ל ברדי ברדי קבניא.** פ"ה אמה אין לך עלי חוקת אורה של שלש שנים ותימה שהיה יכול להאפילו עליו שלא יהא לו צטרקלין אורה כלל ועוד דמאי קאמר צמזוזה לא עלו אהרדי שפישט דעלו נמי צמזוזה דבית בלא אורה אינו שוה כלום ומפרש ר"ת שמאספלידא היה יכול לראות לשדומיו דרך התרביצא וקאמר מאפלת עליו היינו שהיה מעכבו שלא היה יכול לראות שדומיו וקרי לה נמי אידרונא שלא היה יכול להצט למרחוק וכן מפרש ההוא דלקמן און להס חלוונת זה על זה ומיהו קשיא לר"י דמאי קפירין ממי שנה מהא דתניא כו' התם ודאי יש לו ד' אמות לפי שהם צורך לעבודת הכרם אבל הכא זה לא היה צורך האספלידא מש"ה צדין קאמר ליה ונראה לר"י דדאי היה מאפיל עליו האורה שלא היה צו אורה גדולה כאלו נריך לאכסדרה אבל עדיין היה צו אור גדול והא דלמרי ומכנגד מרחיק ד' אמות שלא יאפיל היינו שלא יאפיל לגמרי עד שלא יהא ראי להשתמש צו יפה ומש"ה קרי ליה אידרונא משום דלגבי אכסדרה אידרונא היא והשתא נמי אמי שפיר דלא עלו להרדי צמזוזה שוה צורך האכסדרה: **והוא דקרו ליה בית כור.** אכסדרה ששלווק ירדע שיש לו קרקע שקרוי בית כור דאל"כ הרי הטעהו ואפי"ה אם רואה צעעת מכירה שאין שם בית כור יכול לומר כסור הייתי שהיית משלים לי בית כור ואם תאמר וימא דמיים אפילו קרו ליה בית כור ישלים לו בית כור שלם ויש לומר דמייתי כגון לחזיל גציה ואינו נותן לו אפילו קרו ליה בית כור לא תמן הגיעו ואי לא קרו ליה בית כור מיצד לתת לו בית כור שלם אי נמי דלא חזיל גציה וכגון דנתן לו דמי לתן והשתא אין צו אלא לתן הגיעו ואי לא קרו ליה בית כור היה יכול לומר לוקח אם תרצה לתת לי בית כור שלם ולעמוד צמקן עמוד ואם לא תחזור לי מעותי אבל אי קרו ליה בית כור הגיעו אפי"ה שאין צו אלא לתן:

שוף אכריסך. שחה קומתך עד כריסך: כשורי קורות העלייה: **אבל אמונה אהרדי.** כשחלקו אם תשפל עליהם (ו) יסמרוהו הצית וצנורו: **עד כמה.** תשפיל העלייה ויכוף את העליון לקטור ולצנות: **כאוסה ששינוי.** בהמוכר פירות המקבל עליו מחזירו לצנות לו צית עושה רומן כחצי ארכו וחצי רחבו כצנין היכול שהיה ארכו ארבעים ורחבו עשרים וגבהו שלשים: **איסוריתא.** חצילות קנים ארוכין: **והרי מחזיר עזמו לכל גדדין: סכנא לך הפא.** אסתוס לך חלוונתך בצננים וטיט ואפתח לך למעלה מכותלי בגובה כמלך חנוות אחרים שאירו (ו) צביתך: **קמרטא לאסיפאי.** כשתפתח צה חלוונת תנוע החומה מחמת המכה: **סכנא לך.** הכותל מראש גובהו עד שיגיע למקום החלוונת שאעשה לך: **לא קיימא.** שאין טיט החדש נדבק יפה צטיט הישן שיצט ככר: **דאע"ג דהא משתמש צה צלוי וסיני.** ואין הוא עזמו דר צתוכו מני א"ל לא מניא דאטרט להוציא העצים והתבן: **אספלידא.** טרקלין יפה: **סריכילא.** גינה שצדד טרקלין שהיתה נאירה לתוכו: **בדנפשי אנה צנינא.** בשלי אני צונה ואמה אין לך עלי חוקת אורה של שלש שנים להשתא הוא דפלגניוהו: **ד' אמוס.** לעבודת הכרם שהיו חורשין אותם בשוורים: **דעלו אהרדי.** שנתן בעל הכרם לצבל שהיה לצן דמיים של עליו הכרם הילכך כרם צני למשקל עם עבודתו: **בשופטני עסקינן.** וכי שוטה היה שנטל גינה חלקה כנגד בית בניו ולא נטל עליו דמיים: **והשתא א' אידרונא.** חדר אפל ואני על מנת אספלידא נתמי עליו דמיים: **שמה צעלמא.** (ט) אם אספלידא שמה ואע"פ שאינו כשאר אספלידא לא צטיל שמו: **צית כור.** לפי חשבונו (ו) סתמים כחצר המשכן: נהרדעי

לי הא קמ"ל דאע"ג דלא משתמיש' אלא תיבנא (ו) ובי ציבי בעלמא' הנהו בי תרי אחי דפלגי בהדי הדדי חד מטייה אספלידא וחד מטייה תרביצא אול ההוא דמטייה תרביצא וקא בני אשיתא אפומא דאספלידא א"ל קא מאפלת עלי א"ל ברדי קא בנינא אמר רב חמא ב' בדין קאמר ליה א"ל רבינא לרב אשי מאי שגא מהא דתניא 'שני אחין שחלקו אחד מהן נטל שדה כרם ואחד מהן נטל שדה לבן יש לו לבעל הכרם ד' אמות בשדה לבן שעל מנת כן חלקו א"ל התם דעלו להרדי אבל הכא מאי דלא עלו להרדי' (וכי בשופטני עסקינן דהאי שקיל אספלידא והאי שקיל תרביצא ולא עלו להרדי א"ל בניה דעלו להרדי דמי ליבני כשורי והודרי דמי אוריא לא עלו להרדי ולימא ליה מעיקרא אספלידא פלגת לי השתא משוית לי (ט) אידרונא אמר רב שימי בר אשי שמה בעלמא פלג ליה מי לא תניא א' האומר בית כור עפר אני מוכר לך אע"פ שאינו אלא לתן הגיעו שלא מוכר לו אלא שמה והוא דמיתקרי בית כור פ' פ' אלא לתן אע"פ שאין בו רמונים הגיעו שלא מוכר לו אלא שמה והוא דמיתקרי בית כור אע"פ שאין בו גפנים הגיעו שלא מוכר לו אלא שמה והוא דמיתקרי ברמא מי דמי התם מצי אמר ליה מוכר לך לוקח שמה וביני לך הכא מצי א"ל אדעתא דהכי פלגי דדאירנא ביה כי היכי דדרו אבהתן אמרו ליה

(א) ג"ל מצנין דאטרט, (ב) ס"ל דרמא, (ג) לקמן פ"ד, (ד) ס"ל רבא, (ה) לקמן פ"ד, (ו) ע"ז: ח' חזין ג, (ז) ג"ל מצנין דאטרט, (ח) מ"ש כצנין פה. על הגליון, (ט) צ"ל רבי וע"י רש"י, (י) [אשכנז] וכן במקור.

גליון הש"ס
 נברא היינו הך. ע"י רש"י: שבוטות דף לו ע"א ד"ה דתמי למ"ל:

הגהות הב"ח
 (א) ג' א"ל אבנייה אנא אמר ליה לית לי דוכתא פלג' ומינא אספלידא נמחק: (ב) שם לא תרמא א"ל לא קא ממדיר לי א"ל שוף אכריסך ועל: (א) לא אמר ר"י כדדרידיו פלג' מינא פ' נמחק: (ג) שם לא תרמא פ' רצירי בעלמא פלג' ומינא ובי נמחק: (ד) שם מתיב לי איברונא: (ו) ש"ש ד"ה א"ל וכו' יסתרו הכני: (ז) ד"ה סכנא וכו' שאינו לך צביתך: (ח) ד"ה והשתא איברונא: (ט) ד"ה שמה ומינא אספלידא שמה פלג' ומינא אספלידא: (י) ד"ה צית כור לפי חשבונו. י"ב ע"ין לקמן צ"ת רש"י יוש' פ' צית כור:

מוסף רש"י
 בוקי סריקי. מיס ריקס, נלמתי דכתיב שאין עסק (ע"ז: ח' חזין ג,). לתך. מ"י כור לפי חשבונו סתמים חלקה המשקל ששמה על המשקל: הו צית פלג (ב"ב ע"ד).

רבינו גרשום
 לא מצניא דאטרט (לבנות) [לנפוט] דכתיב: שוף אכריסך עול. כלומר הואיל וגרם מולך (א) חפור בארן וספין כבטני וצא והכנס. דינא קאמר ליה דבתוך שלו יבנה: לא אמרן דמינא קאמר ליה אלא דלא אטו כשורי. שלא ירדה הפלה למטה מי או יכול לטעין לו דור בדוחק בתוך שדה: [דלא] אתנו בהדי הדדי שלא התנו לו ליה לנפוט אחר נפילת: עד כמה. גבהו יכול לכופו שמה לו: כאותה ששינוי. בפי המוכר: רומן כחצי ארכו וכחצי רחבו: כחצי עסק הבית כ' אמה באורך ורחבו י' אמה ועושה גבה חצי כ' וחצי י' שהם ט"ז אמה ורואה לדבר מהחיל: לא תחלוץ בוקי סריקי. כלומר לא תאמינו בדברים ריקים הללו מעולם לא אמרן לו נתמן שיבנהו גבהו כזה: שיעור אסוריותא ימחוא כדי שיהא יכול לישא משאו על גבו כמשרא של אנשי מחוזא ויכול לחזור בריחה בהכי מצי לכופו טפי לא: אשיתא (ס) אבב כור והדרי. שהיה בונה כותלו כנגד הלקן הדרי שיהו לו חזוק לחלוץ ולא הרחיק ד' אמות: מרעית אשיתא. שתחתור בו חלוונת אחרות: סתרגא לך. עד חלוונת אלו ובנינא

(א) [א"ל שוף צבין וע"י צמז' ד"ה שוף]: (ב) [לפניו הגי' אחרים כי דמכריה]: (ג) [הלשון נריך מיקון ואולי דל"ל דלא היו מעמידין גפנותיהם ע"י מרשף]: